

Ur *Arbetaren* 24/10 1938 – om mordet på Kurt Landau

Katia Landau¹

Stalinistiska mördare

Var har spanska tjejan gjort av Landau?

Skymfandet av Kurt Landaus minne inför domstolen i Barcelona under rättegången mot POUM-männen har uppkallat Kurt Landaus hustru att lyfta på slöjan. Justitieminister Irujos utsago är särskilt intressant. Det visar vad man har för slags herrar att göra med i den nu pågående processen. Fru Landau har tillställt oss följande:

I ”Humanités” redogörelse för POUM-processen den 14 dennes – en klumpig blandning av sanna uppgifter och skändligt förtal – läser jag följande fras:

”Han (Andrade) bör erkänna att han stod i förbindelse med Kurt Landau, Trotskijs förre sekreterare och notorisk Gestapo-agent.”

Jag skulle mycket väl kunna dementera att Kurt Landau någonsin varit Trotskijs sekreterare, men att han tillsammans med Trotskij och Alfred Rosmer bildade vänsteroppositionens första internationella byrå. För oss har denna detalj ingen som helst betydelse.

Men att söka bevisa att en revolutionär kämpe som Kurt Landau aldrig kunnat vara fascismens spion eller agent, vore att ställa mig i nivå med upphovsmännen till dessa skändliga lögnar. Var och en av Kurt Landaus handlingar, varje rad han skrivit, hela hans liv av hängiven kamp för den revolutionära saken vittnar till hans förmån, ger de enda och verkliga bevis som vi ha att lägga fram.

Men för att ännu en gång brännmärka dessa politiska gangsters cynism skall jag i all korthet framlägga följande fakta:

Kurt Landau bortfördes den 23 september 1937 till Barcelona. Han fördes till det kommunistiska partiets hemliga fängelse vid Corcega-gatan, sorgligt beryktat för den brutala tortyr som förekommit under förhören därstädes.

Den 22 november 1937 kom justitieminister Irujo efter en hungerstrejk av POUM-fångarna, på besök hos mig för att inför 15-20 vittnen meddela, att Nin och Landau dödats av stalinisterna. Dagen efter sitt besök hos mig gav han allmänne åklagaren i Katalonien i uppdrag att granska undersökningar om fallet Landau samt förberedde processen ”de stalinistiska mördarna”, vilkas brott han inte ville dölja, såsom han ordagrant uttryckte sig. Jag såg undersökningsmaterialet den 4 december i justitiepalatset i Barcelona. Några dagar senare nödgades Irujo demissionera [avgå]. En process som skulle avslöja stalinisternas brott är icke längre möjlig.

Österrikiska kamrater, gamla medlemmar av österrikiska kommunistpartiet, nu i Paris, berättade för mig följande fakta:

¹ Katia Landau har skrivit en längre redogörelse för den stalinistiska repressionen i Spanien, som 1938 gavs ut som broschyr i Frankrike under titeln *Le Stalinisme en Espagne*. En engelsk översättning av denna publicerades i tidskriften *Revolutionary History* Vol 1 No 2, Summer 1988, *Stalinism in Spain*, som finns att läsa på nätet, se [Stalinism in Spain \(with preface by Alfred Rosmer\)](#). Den finns också utgiven på spanska under titeln *Los verdugos de la revolución española 1937-1938*, Sepha 2008.

I november mottog österrikiska kommunistpartiets exekutivkommitté från sin utlandsrepresentation i Prag det meddelandet att "trotskistchefen Kurt Landau likviderats i Barcelona". En kamrat som blev förbittrad över glädjeutbrotten, vilka han betecknade som barbariska, blev utesluten med orden: "vi visste inte att du också är gestapoagent".

Den 30 januari 1938 lovade mig Victorio Sala, direktör för utlandspolisen och medlem av det kommunistiska partiet i Katalonien, på hedersord inför sju vittnen – alla i Paris – att Kurt Landau, vilken han betecknade som en "revolucionario equivocado" (en revolutionär som tagit fel), och som befann sig i ett spanskt fängelse, snarast möjligt skulle bli utvisad.

I dag vågar man tala om Nin som huvudanklagad och om Kurt Landau som "notorisk gestapoagent". Självt vet Gestapo att den sökt efter Kurt Landau såsom ledare för en kommunistisk oppositionsgrupp i Tyskland. Den vet mycket väl att den håller de politiska anhängarna av Landaus grupp i koncentrationsläger, i det fascistiska Tysklands fängelsehålor.

Alla dessa fakta känner GPU och Kommunistiska Internationalen mycket väl till. Vilket emellertid icke hindrar dem från att de – sedan de mördat dessa kamrater – också överösa dem med förtal och beskyllningar i sin prostituerade press.

Katia Landau

Lästips

Kurt Landau, [Den spanska revolutionen 1936 och den tyska revolutionen 1918-19](#)

Hans Schafranek, [Kurt Landau](#) (om Landaus liv och verk)

Burnett Bolloten, [Repressionen mot anarkister och POUM under spanska inbördeskriget](#) (tar även upp mordet på Landau)

Dokument från de sovjetiska arkiven har bekräftat att sovjetiska agenter låg bakom mordet på Landau. Om detta se [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#), bilaga 2 ("om mästerspionen Orlov), som innehåller uppgifter om detta (från Orlovs rapporter till KGB).